

časopis kolektiva industrije motornih vozil

Adria v Evropi

Več ali manj je že vse nared za predstavitev prikolic na bližajočih se jesenskih evropskih sejmi, o katerih, predvsem pa o prodoru naših prikolic tu, ste lahko že večkrat prebrali v Kurirju.

Tudi letos bomo prikolic ADRIA razstavili na vseh pomembnih evropskih sejmi. Predstavili bomo prikolic serije A in B, in sicer v nespremenjeni izvedbi, ter prikolic serije C in D s spremenjenim interierjem ter eksterierjem. Nove so barve pohišstva, nove prevleke blazin, obloge toaletnega prostora, talne obloge, drugačna svetila in način pričvrščevanja. Že prvi hip je opazna sprememba barvnih linij na zunanosti prikolic, kjer je običajni »imevejski« barvi dodana poživljajoča turkizna barva.

V seriji prikolic C izvedbe je nov tudi okov jeklenke.

Največ novosti pa je tudi tokrat deležna prikolica, namenjena specifičnemu skandinavskemu tržišču. Na sejmu v Jenkepingu (4. 9. — 8. 9.) bodo ob ostalih modelih predstavljene prikolic serije B z ogrevanjem truma in prikolic serije C s centralnim in toplovodnim ogrevanjem primus. Če bo ta novost med skandinavskimi kupci pozitivno sprejeta, bi v prihodnji sezoni odpadla proizvodnja dosedanjih posebnih skandinavskih modelov.

V času sejmov prikolic v Italiji in Nemčiji bo predstavljen tudi prototip avtodoma, narejenega na Fiatovem vozilu. S pomočjo testov in anket bodo zbrali pripombe in predloge, na osnovi katerih bo pripravljen koncem leta vzorec za spomladanske regionalne sejme, na katerih sodelujejo naši trgovci.

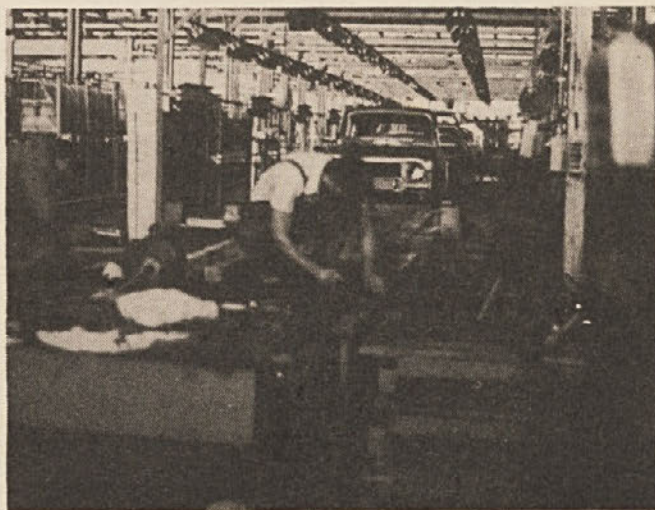
O sejmi in naših uspehih na njih bomo v Kurirju še pisali, tokrat pa naštejmo, kje vse bodo razstavljene prikolic Adria: Solun, Jönköping, Torino, Pariz, Essen, Moskva, Bern, London, Bruxelles, Tuln, Barcelona, Amsterdam, Fredericia.

Pa še to

Da so osebni dohodki osrednja tema mnogih pogovorov, je povsem razumljivo. Nesporno je tudi to, da so v povprečju nizki in da je prava umetnost preživeti z njimi. Vsi si želimo, da bi bili čim višji, vendar kaj je realno in kaj ne, mnoge ne zanima. Razumeti gre tiste, ki kljub rednemu in vestnemu delu postajajo socialno ogroženi in tega ne morejo sprejeti kot normalno.

Vendar iz praznega žaklja ni mogoče jemati. Veliko je »vesti«, ki zrastejo na plodnih tleh brezdelnih glav. Kot blisk šinejo skozi kolektiv in po nepotrebnem povzročajo vročo kri in nezadovoljstvo ter napovedujejo povišanja osebnih dohodkov.

Povemo naj, da je v skladu z gospodarskim načrtom osebne dohodke možno še nekoliko povišati, saj je bilo ob povišanju spomladi načrtovano, da osebne dohodke popravimo še jeseni. Člani ZKPO in strokovne službe bodo pazljivo preučili možnosti in v okviru razpoložljivih možnosti pripravili ustrezno korekturo. Vendar pa ne pozabimo, da poslujemo z izgubo in da že od marca pred vsakim izplačilom osebnim dohodkom iščemo izjemne zakonske možnosti in razna soglasja, da sploh ostajamo na obstoječih osebnih dohodkih.

Vzdrževalna dela v tozd Tovarna avtomobilov

Bolj ali manj vsi željno pričakujemo še kako zaslužen letni oddih, da si nabereemo novih moči. Nekateri uživajo v lenarjenju, drugi imajo veliko opravil doma, v vinogradu, na njivi. Skratka dopust si vsak organizira, kot najbolje ve in zna. Veliko je bilo pogovorov in argumentov za in proti kolektivnemu dopustu, vendar je prevladal argument »za«. Ne le da je dokazano, da je kolektivni dopust upravičen, bil je tudi nujen, kar utemeljujemo na naslednjih straneh Kurirja.

Objavljamo zapis o vzdrževalnih delih v tozdu Tovarna avtomobilov, ki so jih opravljali delavci vzdrževanja posameznih proizvajalcev in Tehnoservisa. Hkrati pa jim izrekamo vse priznanje in pohvalo za njihovo učinkovito delo. Kljub težavam z rezervnimi deli, so ponovno dokazali, da so iznajdljivi in sposobni.

Storitvena in transportna dejavnost v prvem polletju

V TEJ ŠTEVILKI NADALJUJEMO ŠE Z NEKATERIMI POVZETKI O POSLOVANJU V PRVEM POLLETJU

Storitvena dejavnost

V času reorganizacije celotnega IMV se je TOZD Tehnoservis srečeval poleg tekoče problematike v svoji primarni dejavnosti (investicijsko vzdrževanje, energetika) tudi z nedorečenostjo statusa družbene prehrane in nabavne funkcije za potrebe TOZD Tehnoservis.

Zaradi slabe plačljivosti so imeli veliko težav z nabavo električnega materiala, izdelkov črne in barvne metalurgije, instalacijskega materiala, strojnih rezervnih delov, gradbenega materiala in orodja. Ob tem je bilo največ težav s prostorsko razdrobljenostjo, slabo in iztrošeno opremo, delitvijo dela med Tehnoser-

visom in uporabniki njegovih storitev (zlasti TA), z ovirami pri poslovanju z materiali v skladu s predpisi (materiali se skladiščijo v oddelku same skladiščne službe).

Oskrba z energijo je potekala tekoče, le v določenih letnih obdobjih je prihajalo do motenj zaradi slabe kvalitete energetskih medijev (kompimiran zrak ter topla in hladilna voda), kar je posledica neurejenih razmer v samem sistemu energetskih naprav. S težkimi delovnimi razmerami se srečujejo še posebno pri kompresorski postaji. V omejenem obdobju je bila posredovana oziroma predelana sledeča količina energije:

— električna energija	12.109 MWh
— srednje težko kuril. olje	2.705 t
— lahko kuril. olje	1.664 t
— komprimiran zrak	2.722 ur
— voda	232.436 m ³
— hladilna voda	858.240 ur

Družbena prehrana se je pri svojem delu srečevala z neurejenimi odnosi z dobavitelji surovin, med drugim tudi zaradi slabe plačilne sposobnosti IMV. Opravila je vsa naročila, čeprav je bila včasih problematična kvaliteta prehrane. V I. polletju je bilo pripravljenih 474.813 obrokov malic (hladna in topla) in 3.450 kosil.

Služba investicijskega vzdrževanja je v I. polletju opravila 79.137 ur ali 54% planiranih ur. Imela je veliko težav zaradi pomanjkanja rezervnih delov, kar se je zlasti odražalo v kvaliteti njihovih uslug.

Transportna dejavnost

TOZD Transport je opravljal naslednje dejavnosti:

Prevoz blaga v cestnem prometu, prevoz potnikov v cestnem prometu, popravila in vzdrževanje cestnih vozil, organiziranje železniškega prevoza blaga in delavcev za potrebe IMV in ostalih del,

TOZD	Skupaj
DSSD	9365
TA	1846
TP	396
COMMERCE	678
THS	198
RAZVOJ	2278
DSSD	
Transport	457
Zunanji	15.218

Oddelek tovornega prometa razpolaga trenutno s 26 tovornimi vozili (nosilnosti preko 5 ton), 12 kurirji, 4 furgoni in 11 kombiji.

— tovornjaki	385.385
— kurirji	202.415
— furgoni	114.579
— kombiji	103.098
Skupaj:	805.477

Vozila tovornega prometa so v prvi polovici letošnjega leta prevozila 805.477 km, kar predstavlja 61,3% letnega plana. Za navedene prevožene kilometre je bilo porabljeno 130.081 litrov dieselskega goriva D02, 31.794 litrov benzina 98 in 1.210 litrov motornega benzina.

Kljub zastarelosti in iztrošenosti dela tovornega voznega parka je oddelek tovornega

S tem voznim parkom je oddelek v prvem polletju opravil naslednje število prevoženih kilometrov:

Vozila z vozniki:	170.218
Vozila brez voznika:	580.544
Skupaj	750.762

Pri vozilih brez voznika so zajeta vozila s poslovanjem po principu rent-a-car in vozila na zadolžitvah pri TOZD ali posameznikih.

V letu 1985 so planirali prevoziti 1.249.060 km. V polletnem obdobju je bilo prevoženih 750.762 km, kar pomeni, da so dosegli že 60% letnega gospodarskega načrta.

Oddelek železniškega pro-

meta skrbi za pravilen potek železniškega transporta pri odpremi gotovih izdelkov v izvoz in na domači trg ter pri prevozu delov in sklopov kot tudi prevozu repromateriala.

V prvem polletju 1985 je oddelek železniškega prometa opravljal storitve pri odpremi in prevzemu naslednjega števila vagonov in cestnih transporterjev:

TOZD PA:	2010
TOZD PP:	1351
TOZD BREŽICE:	294
SKUPAJ:	3655

V letu 1985 so planirali odpremiti 6300 vagonov. V prvem poletju je bilo odprem-

ljenih 3655, kar pomeni, da smo dosegli 58% letnega gospodarskega načrta.

Iz sektorja kontrole kakovosti

DEJAVNOST MERILNICE (za dolžinske meritve) V DO IMV IN POBUDA ZA USTANOVITEV CENTRALNE MERILNICE ZA POTREBE DOLENJSKE REGIJE

V okviru sektorja kontrole kakovosti DO IMV, deluje služba metrologije in kontrole kakovosti delovnih sredstev. Naloga omenjene službe je, da v merilnici izvaja dolžinske meritve ter kontrolira kakovost delovnih sredstev, da razvija metode in projektira modele spremljanja in zagotavljanja kakovosti merilne opreme in sredstev za delo, da razvija spremljanje sistemov metrologije in kontrole sredstev, za delo in da opravlja kakovostni prevzem sredstev za delo (pri-

prav, orodja, strojev in merilne opreme).

Obstoječa merilnica v DO IMV opravlja svoje delovne naloge v zelo težkih razmerah, predvsem zaradi neustreznega prostora in nekaj nujno potrebne merilne opreme (npr. digitalni črtalniki, 1-dimenzionalni merilni stroj — 1000 x 1200 x 1000, Abejev merilni aparat itd.).

Imamo pa zelo drage in natančne merilne stroje, ki so žal premalo izkoriščeni (SIP — Tip M-314, formtester MMR4

»Perthen«, 2 optična delilnika »Carl Zeiss«, univerzalni mikroskop »Carl Zeiss«, dolžinski mikroskop »Carl Zeiss«, perthometer, stroj za merjenje hrapavosti, SAGEM — 500 — provilni projektor, MOP 02120 — stroj za kontrolo merilnih kladic).

S pridobitvijo ustreznega prostora za merilnico, dodatne merilne opreme in kadrovske ojačitvijo bi taka merilnica lahko opravljala vse dolžinske meritve za potrebe dolžinske regije in DO IMV (DO TA, DO TP, TOZD RI).

Z ustanovitvijo osrednje merilnice za zelo zahtevne dolžinske meritve bi izkoristili prej omenjene stroje, ki že dlje časa ležijo neizkoriščeni. Če se ustvarijo pogoji JKK, bi lahko zahtevali od Zveznega zavoda za mere in plemenite kovine dobavljene za kontrolo dolžinskih meril v DO IMV (DO TA, DO TP, TOZD RI) in vseh ostalih delovnih organizacij na področju dolžinske regije.

Takšna merilnica bi zagotavljala natančnejše, zanesljivejše in hitre meritve.

Meritve so iz dneva v dan bolj pomembne, saj zahteva moderna proizvodnja povsod najmanjši izmet in največji izkoristek človeka in strojnih naprav. Delavci v kontroli natančnosti in proizvodni merilni tehniki razumejo pod pojmom povečanja storilnosti natančnejše, zanesljivejše in hitrejša merjenja.

Sektor kontrole kakovosti oziroma služba metrologije in kontrole kakovosti delovnih sredstev je pripravila osnutek pravilnika o uporabi in pregledu meril v DO IMV. Pravno-kadrovski sektor pa je že pravno uskladil pravilnik. V teku pa so aktivnosti za njegov sprejem na delavskem svetu.

Menimo, da je potrebno tudi ta pravilnik uvrstiti med prioritete naloge ter v čim krajšem času urediti njegovo pravno uveljavitev, saj je od tega pravilnika odvisno naše

nadaljnje delo v razvoju metrološke dejavnosti.

V soglasju z Zveznim zavodom za mere in plemenite kovine smo pričeli s periodičnimi pregledi (kontrolno točnost) meril in urejanjem kartoteke (evidenčne in matične kartice), ker je poslovanje in izvajanje redne kontrole kakovosti (točnosti) meril eden od najvažnejših faktorjev za kakovost izdelkov oziroma storilnost vsake delovne organizacije.

Upamo, da bo naša pobuda o ustanavljanju osrednje merilnice (za dolžinske meritve) sprejeta na vseh potrebnih nivojih upravljanja v DO IMV in v kratkem realizirana v prid večji kakovosti naših izdelkov, od česar je odvisen tudi naš razvoj.

RISTO
MAJSTROVIĆ

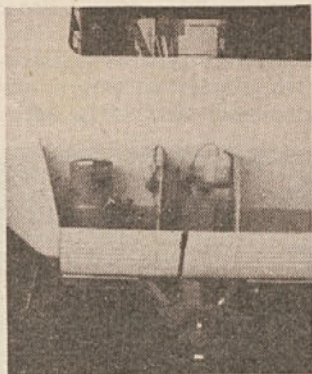
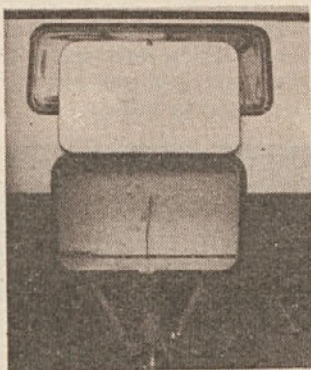
Z opravljenim delom zadovoljni

Že ko smo se odločali o kolektivnem dopustu, je bilo jasno, da za službo investicijskega vzdrževanja v tozdu Tehnoservis kolektivnega dopusta ne bo. Ne samo kolektivnega dopusta, tudi prostih sobot in nedelj ne. Vedeli smo, da mora biti po dopustu v ponedeljek vse pripravljeno, da proizvodnja nemoteno steče.

Da ne bi bilo nesporazumov, naj spomnim, da ima vsaka proizvodnja ali tozdv v delovni organizaciji svoje tekoče redno vzdrževanje, mi pa opravljamo funkcijo centralnega oziroma investicijskega vzdrževanja. Opravljamo večja popravila, remonte in specializirana dela za potrebe tozdov, tekoče in investicijsko vzdrževanje za službe energetike in orodjarne v Tehnoservisu ter vzdrževanje okolice in objektov.

Poleg tega planiramo in vodimo evidenco rezervnih delov ter reprodukcijskega materiala za svoje in potrebe vseh tekočih vzdrževanj.

Težave, ki pestijo delovno organizacijo, se odražajo tudi pri našem delu. Značaj našega dela je predvsem planski, vendar pomanjkanje ljudi, rezervnih delov in neredna dobava reprodukcijskega materiala resno ogrožajo naše delo. Vlada (Nadaljevanje na 4. str.)

Sliki prikazujeta nov in starejši tip okova jeklenke. V švedski izvedbi priklovice serije »C« je ob jeklenki našla prostor tudi peč za centralno kurjavo.

Nove peči za centralno ogrevanje v prikolicah sezone 86

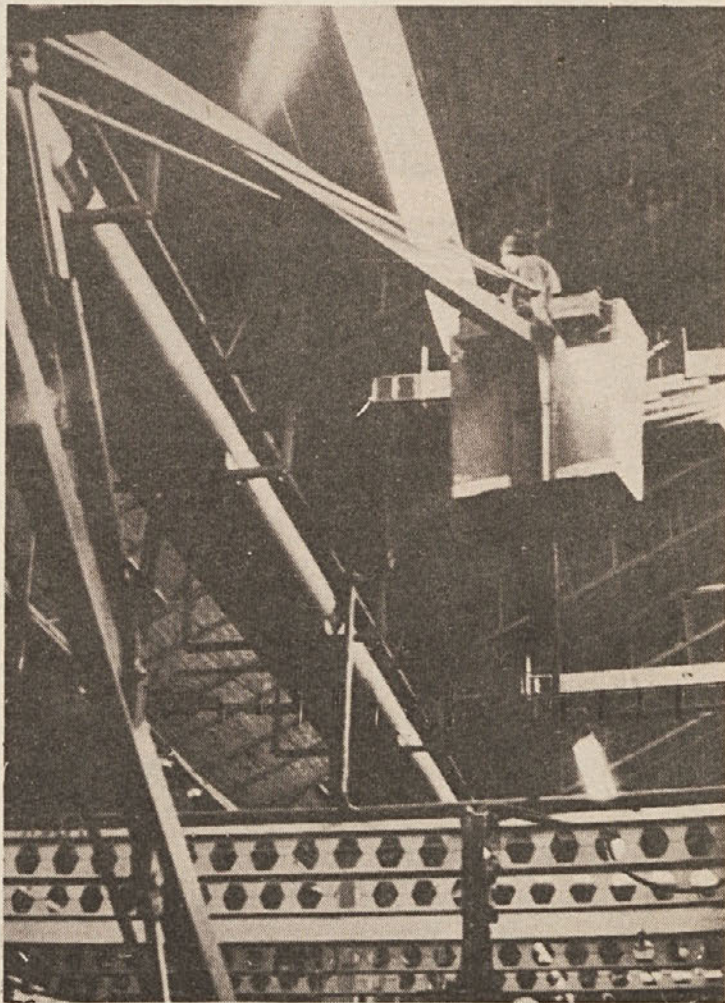
Prav v poletnih mesecih in prvih jesenskih dneh je v prostorih prototipne delavnice Razvojnega inštituta najbolj živahno. Pripravljajo nove prenovljene modele prikolic, ki bodo razstavljena na vseh pomembnejših tovrstnih sejnih v Evropi.

Med novitetami prikolic sezone 86 »C« programa (Švedska) je tudi nova peč za centralno ogrevanje švedske tovarne Primus. Do sedaj so v prikolic, namenjene švedskemu tržišču, vgrajevali peči švedske tovarne Alde, ki pa so bile vgrajene v garderobni omari v bivalnem delu priklovice in tako je bil funkcionalni prostor omare znatno manjši.

Peč primus pa bo vgrajena v polintgriranem okovu, doslej namenjenem predvsem shranjevanju plinske jeklenke. Ta novost ponuja predvsem boljše izkoriščanje bivalnega prostora priklovice, sistem radiatorjev pa je pri obeh tipih peči enak.

Pri meritvah ogrevanja prikolic, ki so jih dobivali v prototipni delavnici, in sicer z obema tipoma peči, so ugotovili, da so hitrost ogrevanja in maksimalne dosežene temperature v notranjosti priklovice približno enake, približno enaka pa je tudi poraba plina. Oba tipa pa imata enako pomenljivost — premajhno zmogljivost za hitro in učinkovito ogrevanje bivalnega prostora počitniških prikolic daljših od pet metrov.

Med prednosti peči primus je šteti tudi 20% težo.

Neonskih svetil v prostorih TOZD Tovarna avtomobilov je veliko, a vendar se opazi vsaka manjkajoča neonka. Vendar negorečih svetil sedaj ni, saj so bila vsa zamenjana.

(Nadaljevanje s 3. str.)

gamo ogromno truda in dose-
gamo kljub temu zadovoljive
rezultate, v naše zadovoljstvo
in naših naročnikov. Dostik-
rat naredimo iz nemogočega
mogoče. Vse te težave razume-
mo, saj jih moramo skupno
premagati. Želimo pa si, da bi
dokončno našli mesto, veljavo
in prostor v okviru delovne or-
ganizacije. Ves čas obstoja DO
se potikamo po raznih lu-
knjah, raztreseni smo po vsem
IMV, kar hromi našo učinko-
vitost in nam otežuje delo.
Določeni oddelki nimajo niti
telefona. Od oddelka do od-
delka pa merimo razdalje v
kilometrih. Tudi opremljenost
je naša slaba točka. Vse preveč
moramo iskati zunanje pomo-
či za dela, ki bi jih lahko sami
hitreje, predvsem pa ceneje na-
redili. Skratka, naša opremlje-
nost ni sledila rasti tovarne.

Tokrat predvsem želimo
predstaviti naše oddelke in
njihovo delo v času kolek-
tivnega dopusta, ki pa se v bis-
tvu ne razlikuje od dela v času
normalne proizvodnje. Bilo je
sicer manj intervencij, zato pa
več dela na remontih in na de-
lih, ki jih ne moremo opraviti
med letom. Zaradi nepredvi-
denih del pa nam je celo

Mnoge rezervne dele izdelajo v delavnicah Tehnoservisa delavci sami.

zmanjkalo časa, zato smo
zadnjo prosto soboto v času
dopusta morali delati na delih,
ki jih žal še nismo uspeli
dokončati.

Vsa dela, ki jih navajamo
oziroma so bila opravljena, je
bilo potrebno načrtovati, pri-
praviti risbe, nabaviti rezervne
dele, naročiti material, nad-
zorovati dela in jih tudi prevze-
mati. V končni fazi je priprava
zadolžena za kvaliteto in prav-
časno izvršitev del.

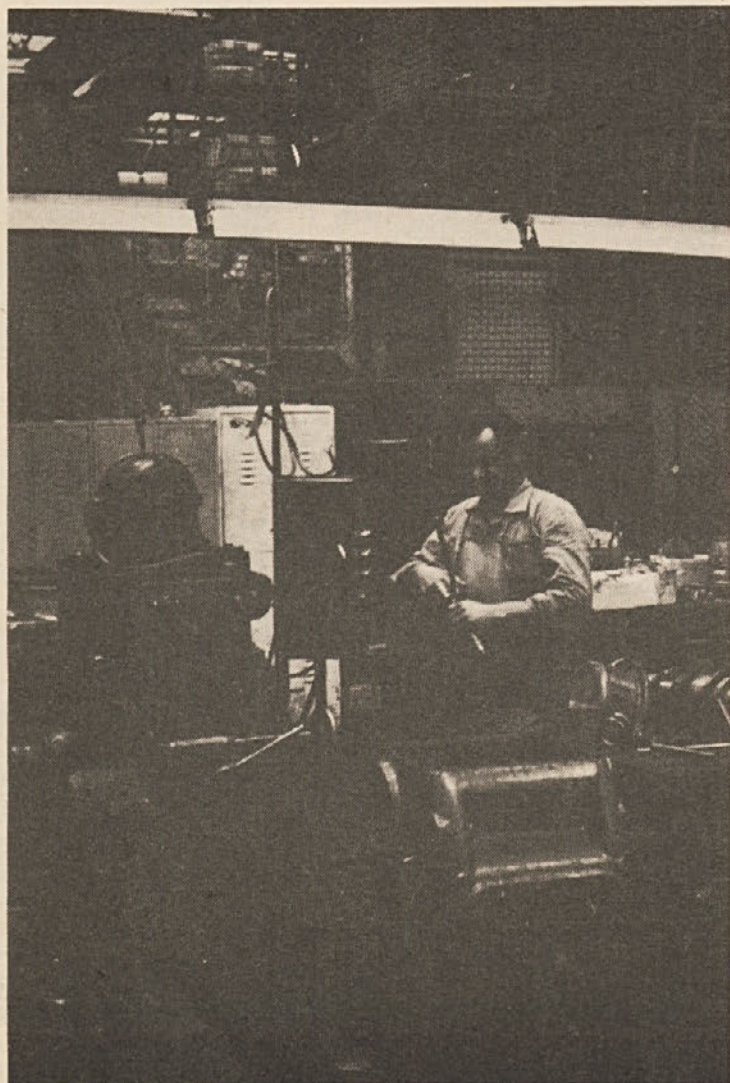
Delavci oddelka za vzdrže-
vanje električnih strojev in na-

prav so v času kolektivnega
dopusta popravljali okvarjeno
razsvetljavo in menjavali žar-
nice v proizvodnji avtomo-
bilov, napeljevali so kable in
priključevali računalniške ter-
minale, montirali so zunanjo
razsvetljavo za povečanje var-
nosti, montirali so ozemljitev
na kuhinjskih pultih. Vsa pla-
nirana dela so bila opravljena,
z izjemo menjave žarnic, ker je
to stalna naloga.

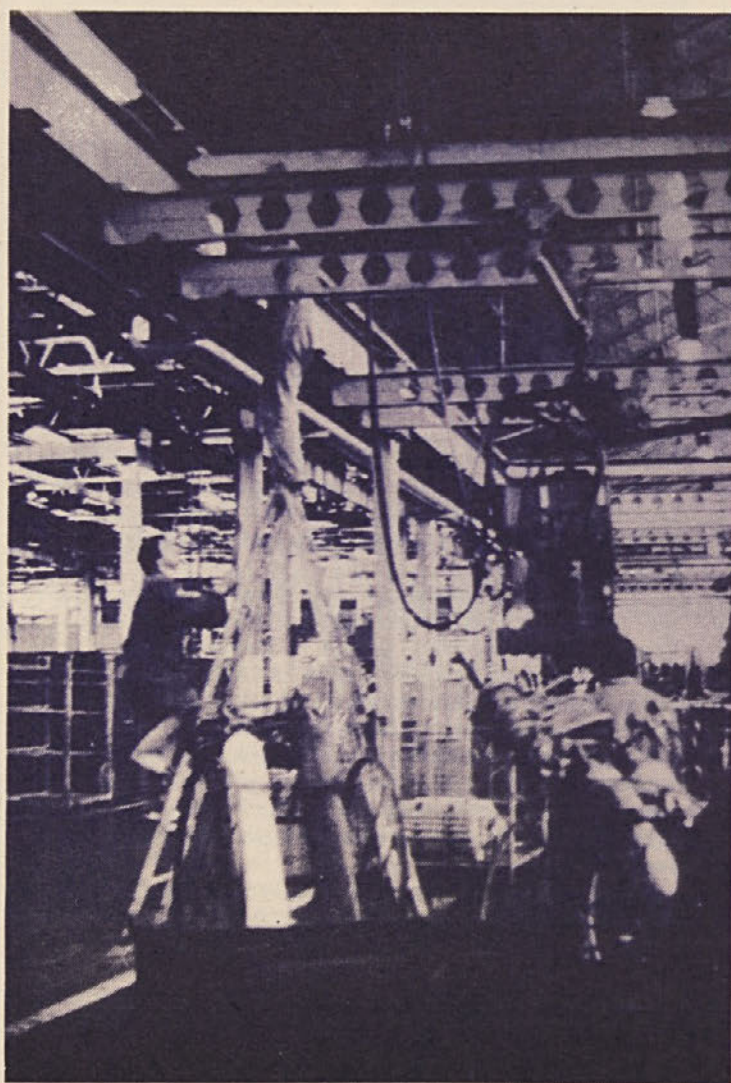
V oddelku vzdrževanja stro-
jev in naprav so popravljali
transportne vozičke za lakir-

nico karoserij, izvedli remont
na stroju za kalibracijo kole-
sniških obročev, žage za razrez
okroglega materiala in stru-
žnice pirex. Sami so tudi izde-
lali rezervne dele za tekoče
vzdrževanje in popravili tesne-
nje zraka na kompresorju. Ne-
katera dela so že končana, ne-
kaj pa jih je še v teku. Izjema je
stroj za kalibracijo kolesnih
obročev, na katerem je bil
opravljen samo delni remont
zaradi pomanjkanja rezervnih
delov.

Tudi v oddelku za vzdrže-
vanje energetskih naprav in
objektov jim ni primanjkovalo
dela. Naj naštejemo dela, ki so
jih izvajali v času kolektivnega
dopusta: popravili so peč na
lakirnici karoserij, pregledali
in popravili so vso instalacijo
kurjavo v TOZD Semič, me-
njavali so dotrajane cevi za
hladilno vodo v karosernici
osebniških avtomobilov, v lakir-
nici drobnih delov so popr-
avljali odvode dimnih plinov in
sodelovali pri popravilu strehe.
Izdelovali so transportne vozi-
čke za TOZD Šmarjeta ter ka-
bine za računalniške terminale
v skladiščih, intervencijsko so
popravili počeno cev v pr-
oizvodnji prikolice.

Dela na remontu strojev.

V karosernici so zamenjali dotrajane cevi za hladilno vodo.

Vsa dela so uspešno končana. Zaradi obilice dela pa so morali menjati cevi tudi ob prostih sobotah.

V oddelku za vzdrževanje notranjih transportnih sredstev so opravili servisni pregled vseh viličarjev ter popravili in podmazali vsa transportna sredstva.

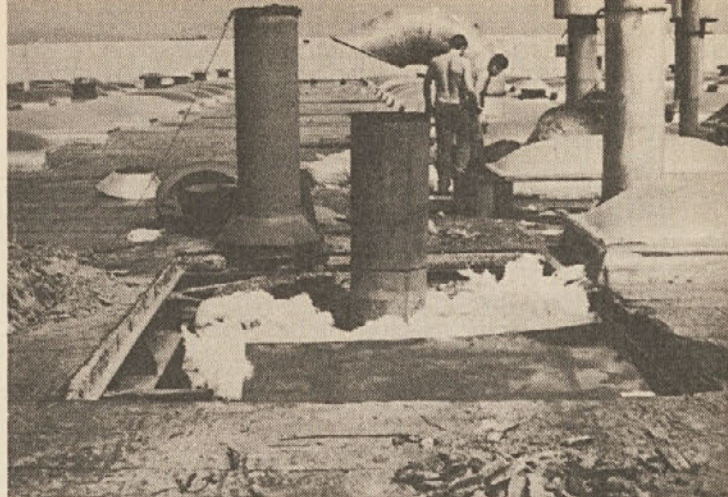
Kolektivni dopust so tudi v tem oddelku dobro izkoristili za navedena dela, saj je plan v celoti izveden.

Delavci oddelka za gradbeno vzdrževanje so zamenjali streho nad pečo v lakirnici drobnih delov in sodelovali pri popravilu vodovodne cevi v proizvodnji prikolic. Postavljali so odre za potrebe ostalih oddelkov, barvali kabine v lakirnici

karoserij, pleskali in popravljali so proizvodne prostore v obratu Suhor ter renovirali skladišče trgovine rezervnih delov, kjer pa so dela še v teku. Ponovno ugotavljamo, da nam v tem oddelku manjka ljudi, kar je opazno predvsem pri urejevanju okolice in čiščenju prostorov. Prednost ima namreč proizvodnja.

Če potegnemo črto pod naštetimi aktivnostmi, lahko zaključimo, da smo vsa dela zadovoljivo končali. V bodoče pa bi se bilo treba več dogovarjati z našimi uporabniki in nameniti več sredstev za rezervne dele in opremo vzdrževanja.

ANTON ROM

Streha nad lakirnico drobnih delov je bila precej poškodovana, vsekakor pa je sedaj obnovljena.

Kolektivni dopust v tozd Tovarna avtomobilov je bil nujen

Končno smo dobili odgovore na vsa vprašanja v zvezi z upravičenostjo planiranega kolektivnega dopusta v tozdu TA. Vroče poletne dneve je večina delavcev prebila na odih, vzdrževalci pa, kot je to običajno, te prilike izkoristijo za remonte in večja popravila strojev in naprav, da bodo nemoteno služile svojemu namenu in omogočale proizvodnjo brez nepredvidenih zastojev. Naj takoj na začetku povem, da si takih posegov ni možno zamisliti ob redni proizvodnji, kajti nekatera dela na posameznih linijah so potekala več kot teden dni. Torej je bil planirani kolektivni dopust ne samo upravičen, bil je nujen.

Obseg planiranih vzdrževalnih del je bil tolikšen, da je bila celotna služba vzdrževanja polno zasedena. Nekatera neplanirana popravila, kjer so okvare bile ugotovljene šele ob posegu v stroj ali napravo, so zaradi zahtevnosti izpodrinila planirana dela in jih dala v drugi plan. Okrog 150 delavcev je opravilo približno 12.000 delovnih ur.

Odgovorni delavci za vzdrževanje v posameznih proizvodnjah so bili:

za Proizvodnjo I. Boris Črnič
za Proizvodnjo II. Ivan Špelko
za Proizvodnjo III. Leopold Kolenc

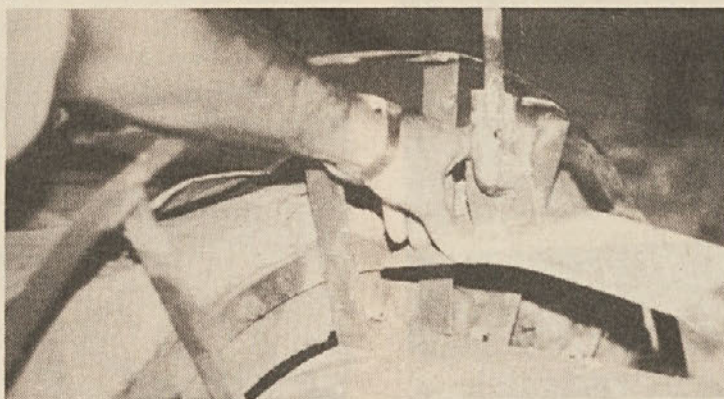
za Proizvodnjo IV. Jože Butala
za Proizvodnjo V. Jože Lužar

Vsi odgovorni so zanesljivo in strokovno opravili svoje naloge kot so jim bile zastavljene. Svoj prispevek k uspešnemu izvajanju zastavljenih nalog so dali tudi delavci in vodstvo tozda Tehnoservis, saj je za

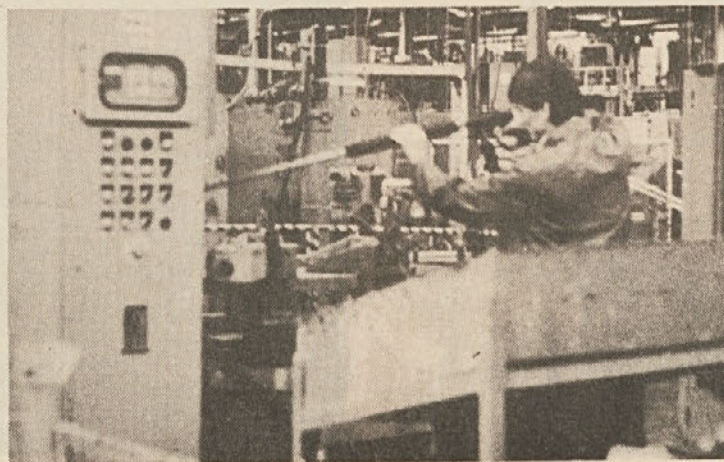
izdelavo delov v strojni delavnici tozda TA imel prioriteto prednost. Zamenjani so bili tudi deli dotrajane instalacije za tehnološko vodo v karoserijski.

Izkušnje, ki so si jih pridobili v pripravah in med delom so dragocene. Vsako dobro pripravljeno delo se mora tudi uspešno končati. Sedaj, ko pote-

kajo analize opravljenega dela, ugotavljamo, da je bil glavni problem nabava nadomestnih delov in različnih materialov. Vzdrževanje je po svoji naravi »nujno zlo« vsake tovarne, vendar brez njega ni zanesljivosti in kontinuitete v proizvodnji. Za to je potrebno odvajati in planirati del sredstev

Zvari med nosilno ploščevino in odvodno cevjo so popustili. Posledica tega je, kot kaže posnetek, razpoka na cevi, skozi katero je uhajal vroč zrak. Okvara je bila skrita in zelo nevarna z vidika protipožarne varnosti. To je le en detajl iz del, ki jih pri vzdrževanju v času kolektivnega dopusta ni bilo moč načrtovati.

Stroji so bili v ponedeljek, ko so delavci tozda Tovarna avtomobilov zaključili dopust, nared. Očiščeni, pregledani in popravljeni.

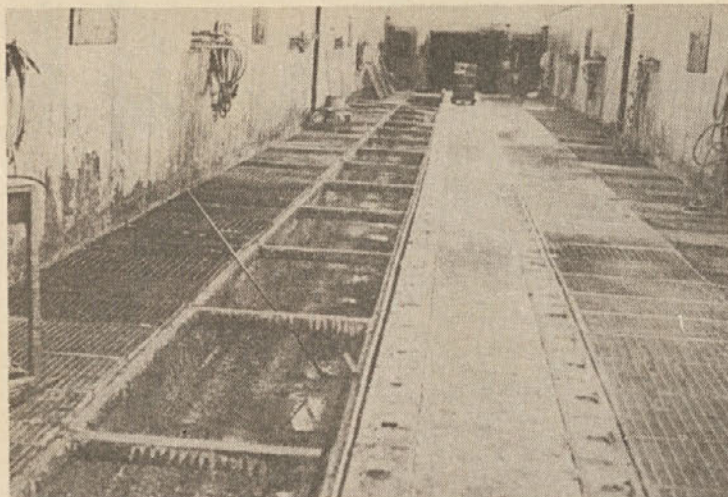
za nadomestne dele, če ne za vse pa vsaj za najnujnejše. Cenejše je vsekakor imeti na zalogi tiste dele, ki so drugače nadomestljivi (specialni deli) kot pa že po okvari potovanje nabavnega referenta (največkrat k inozemskemu dobavitelju) po tiste dele, za katere so naročila bila pravočasno dostavljena.

Da so se dela uspešno končala gre zasluga v prvi vrsti našim vzdrževalcem, ki so se še enkrat z znanjem in iznajdljivostjo izkazali, da pa bi jim bilo to delo v bodoče še lažje, bo potrebno napraviti nekaj premikov v organizaciji službe vzdrževanja. Preiti bo treba na kvalitetnejšo obliko planskega vzdrževanja, kar pomeni, da mora biti dobro organizirana tehnična priprava dela, ki bo zasledovala in planirala vsa dela, naročila in spremljala naročila do realizacije oziroma skladiščenja in vgradnje nadomestnih delov. Zavedati se moramo, da nam zahtevne in drage naprave že nekaj časa obratujejo in se ne smemo zanašati na srečo ali stvari prepuščati naključju.

Jasno je, da nam sedanje gospodarske razmere ne bodo dovolile niti razmišljati o različnih možnostih nakupov neke nove ali sodobnejše opreme, zato bo treba več pozornosti posvetiti vzdrževanju obstoječe. To bo seveda možno samo z dobro organizirano službo vzdrževanja in vseh ostalih subjektov, ki tako ali drugače lahko dajo svoj prispevek.

Vodja vzdrževanja
TOZD TA
MARKO RAJKOVAČA

V brizgalnih kabinah so bile očiščene rešetke in kanali.

POSLEDICE TOČE

Ko je v minulem mesecu toča uničevala pridelke, ni prizanesla tudi našim avtomobilom in prikolicam. Poškodovanih je bilo 1380 vozil in 160 prikolic.

Z zavarovalnico so se predstavniki naše delovne organizacije že dogovorili za pokrivanje povzročene škode. Vsa vozila bodo po-

pravili (nekaj so jih že v času kolektivnega dopusta) in bodo nato lahko prodana po normalnih cenah.

Ocenjeno je, da je 20% vozil biltapa poškodovanih močnejše in jih v proizvodnji ne bodo popravljali, pač pa bodo komisijsko ocenili škodo in znižali prodajno ceno za 5 do 8%.

Proizvodnja na zaslužen letni dopust — vzdrževalci na remontna dela

Kaj pomeni dobro vzdrževana lakirnica vedo najbolje oceniti delavci, ki se vsakodnevno srečujejo z delom v proizvodnji, ter vzdrževalci in tehnološko osebje, ki skrbi za nemoteno delo lakirniških naprav.

Pred leti ponos in prva v Evropi, danes že zastarela, pa

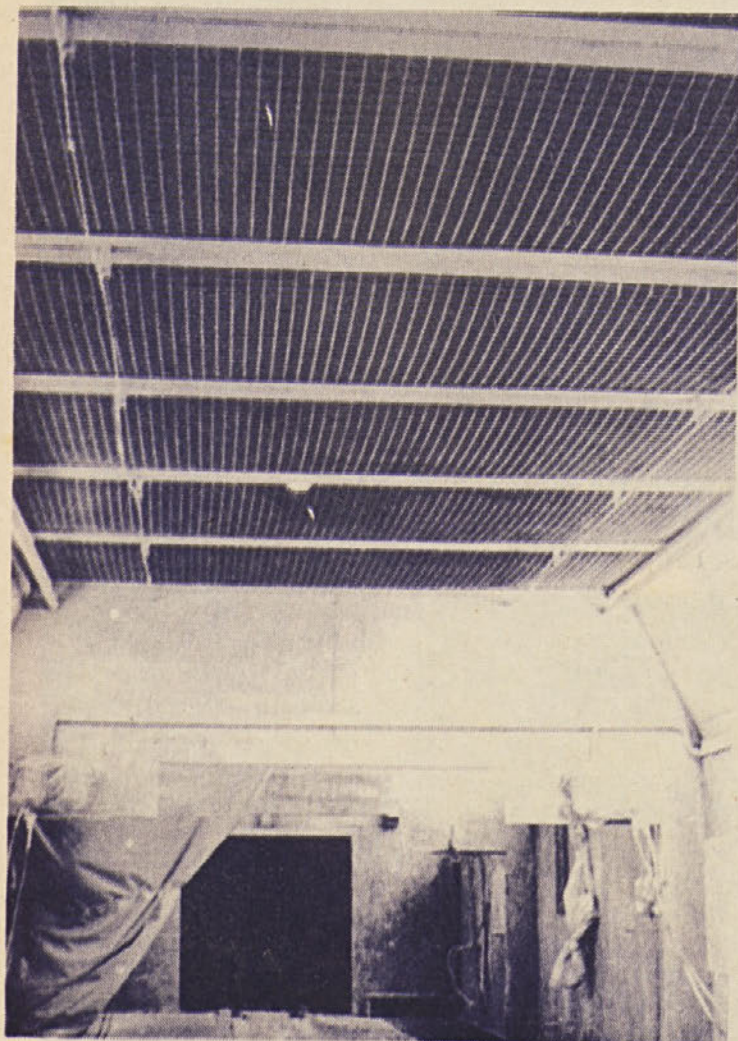
vendar sposobna opravljati svojo funkcijo skozi vse tehnološke procese, tako lahko v nekaj besedah označimo lakirnico. Težko bo poiskati delavca, ki ne bi vedel ali slišal za lakirnico, kaj pa je potrebno vsakodnevno opraviti, da naprava pravilno in zanesljivo funkcioniра, vedo delavci, ki

so zadolženi za določeno napravo.

Iz izkušenj vemo, da še tako dobra naprava brez rednega vzdrževanja in preventivnih pregledov ne zdrži kaj dosti časa in težave se slej ali prej pojavijo.

V lakirnici ali proizvodnji IV. se delavci vzdrževanja

vsakodnevno srečujemo z najrazličnejšimi težavami. Letos je bilo prvič dogovorjeno, da naj bi se večja vzdrževalna dela in remontni opravi v času desetdnevnega kolektivnega dopusta in sicer od 5. 8. 1985 do 17. 8. 1985. Tako je vzdrževanje proizvodnje IV. za remontna dela lakirnice karose-

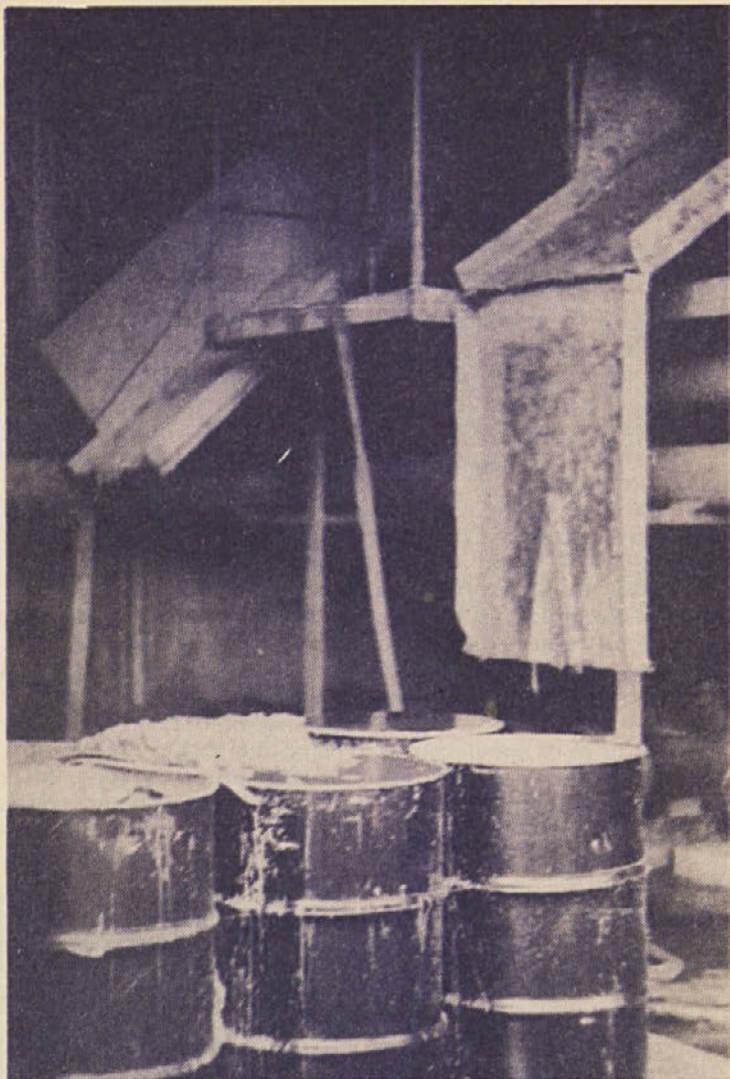
V brizgalnih kabinah so bili zamenjani tudi filtri in stropi.

V proizvodnih prostorih je vladala nenavadna tišina, le v težki presernici je bilo živahno, kjer so delali za protidobavo AL—KO.

Flotacijski bazen, zbiralnik odpadlega laka. očistimo vsakih šest mesecev. Pogoj za čiščenje le-tega je zaustavitev proizvodnje. Delo je predvsem umazano in naporno. Slika prikazuje že očiščen bazen, ki se ponovno polni z vodo.

Precejšnje število sodov je bilo napolnjenih z ostanki laka, zbranih v flotacijskem bazenu. O težavah, vezanih na shranjevanje odpadnih snovi, pa več v naslednji številki Kurirja.

rij in lakirnice drobnih delov pripravilo plan del ter storitev, zavedajoč se težav, ki so pri takem delu pojavljajo, je bilo potrebno dela prej dobro pripraviti s podrobnim opisom del in nalog, imenovanjem odgovornih oseb ter pravčasno zagotovitvijo ustreznih rezervnih delov. Rezervni deli pa so eden najbolj perečih problemov lakirnice, vendar je tudi v primeru, ko ustreznega rezervnega dela ni, nujno najti ustrezno alternativno rešitev, ki se običajno najde, pa čeprav mora ne kot »prijavljena inovacija«. Čiščenje lakirniških naprav je vsakodnevna naloga. V lakirnici naj bi bila čistoča in varnost na prvem mestu. To zagotoviti pa ni ravno enostavno, zato je eno od del tudi čiščenje lakirniških naprav. V okviru plana remontnih in očiščevalnih del, ki je bil izdelan 17. 5. 1985 in dopolnjen 3. 7. 1985, so bila zajeta najnujnejša opravila na nekaterih lakirniških napravah.

Tako je bilo v omenjenih dneh med 5. 8. 1985 in 17. 8. 1985 opravljeno več del:

Viseči transport — remont nosilnih vozičkov karoserij s pogonskimi verigami, ter zamenjava uvoženih iztrošenih delov z doma skonstruiranimi in v tehnoservisu izdelanimi nosilnimi ležaji. Izvršena je bila adaptacija prevzemne mize karoserij itd.

Talni transport — izvršena sta bila zamenjava vodil talnega transporta v dolžini 8 metrov in letni pregled vseh dvigal na omenjenem transportu.

Na liniji predobdelave — izvršeno čiščenje posameznih con, kontrola vseh elektromotorjev črpalk in zapornih ventilatorjev. Izvršen je tudi pregled toplotnega izmenjevalca pasivirne in opravljeno čiščenje.

Na liniji tesnenja — je bila očiščena PVC kabina ter izvršena kontrola in čiščenje črpalk PVC mase. Eno od zahtevnejših del je bilo popravilo DC gorilnika na levi peči linije pokrivnega laka.

Odpravljeno je bilo tudi več težjih okvar. Tako so zavarili izmenjevalec toplote v zgorevalni komori, popravljeni in

zatesnjeni so kanali do registra II., zavarjena je močno poškodovana cev krožnega zraka I. in popravljene so regulirane lopute. Dela so opravili delavci vzdrževanja proizvodnje IV s pomočjo tehnoservisa. Omenjena okvara DC gorilnika se je pokazala že leta 1980 ob zagonu, vendar takrat okvara na peči ni bila zadovoljivo odstranjena, reklamacija DürR-u pa tudi ni bila izvedena.

V lakirnici drobnih delov je bil opravljen pregled portalnih dvigal, kontrola linije EC lakiranja, očiščena je kabina lakiranja, kontrolirani elektromotorji, ter popravilo ventilatorjev. Zaradi pomanjkanja rezervnih delov na omenjeni liniji delo ni v celoti izpeljano po načrtih, adaptirana pa je tudi streha nad lakirnico drobnih delov. Delo so opravili delavci tehnoservisa.

V času remontnih del so potekala tudi večja očiščevalna dela. Izvršeno je bilo čiščenje 270 m³ flotacijskega bazena za odstranjevanje odpadnega laka. Čiščenje bazenov je bilo izvršeno v izredno te-

žkih pogojih. Delo je bilo kljub temu končano v planiranem roku. Tudi električarji so opravljali svoje delo na napravah. Vsaka naprava zahteva strokovni pristop ter stalno povezavo s strojniki in predvideno tehnologijo obratovanja.

Naj na koncu povem še to, da dela ne predstavljajo za delavce vzdrževanja proizvodnje IV. nobenih večjih težav, če so zagotovljeni rezervni deli in je priprava del primerna. Pri tem pa ne smemo pozabiti na delavca in njegove osnovne življenjske pogoje, videti kaj dela, kako dela in kakšni so ti pogoji dela. Ob vsem tem pa ga moramo primerno nagraditi, pa bo zagotovo več volje do dela. Ob koncu še to: v kolikor hočemo kolesa lakirnice še vrteti, bomo morali tudi v bodoče razmišljati o takšni organizaciji dela.

JOŽE BUTALA

Kdaj bomo začeli odločneje reševati probleme obratne ambulante v IMV?

V kurirju smo že večkrat z najboljšim namenom na glas razmišljali o konkretnih problemih, da bi spodbudili vsaj razmišljanja, če že ne konkretne akcije tistih, ki so dolžni urejati zadeve, katerim je bila namenjena konica peresa.

Včasih nam je švignil mimo glave vsaj bumerang, zadnje čase pa je edini odgovor tudi na manj zadržano kritiko le gluha tišina — najboljši znak, da je šlo vse odgovornim pri enem ušesu notri, pri drugem ven. Tudi tokrat ne pričakujemo bistveno drugačnega domeva, a vseeno velja poskusiti.

Resnično bi bil naiven vsakdo, ki bi skušal problem zdravstvene zaštite delavcev IMV (berite obratne ambulante) postavljati ob bok strateškimi problemom kolektiva, ki se s skrajnimi močmi oklepa nekoliko trših tal v pet let trajajoči gospodarski agoniji, a vendar! Smo ljudje, ki smo prepričani, da bi se dalo v času, ko so se najodgovornejše »strukture« v kolektivu in izven, vse tja do Ljubljane, trudile, da bi opredelile dolgoročne smeri sanacijsko razvojnih poti, dalo rešiti celo vrsto »malih«, a za delovnega človeka in ne nazadnje tudi za celoten kolektiv, še kako pomembnih težav.

Pustimo ob strani podrobne številke, toda podčrtajmo dejstvo, da je dnevna odsotnost z dela v IMV zaradi bolezni in »bolezni« tudi tridno štirikrat večja kot povprečno v Sloveniji. To pomeni, da vsak dan iz teh ali onih, domnevno zdravstvenih razlogov, ne pride na delo kakih 400 delavcev. Planerji bodo znali izračunati, da gre za milijarde vredne izgubljene delovne ure z neposrednim vplivom na rezultat poslovanja.

Naj sociologi in njim podobni strokovnjaki oprostijo, ker bomo za hip ignorirali, sicer vsega upoštevanja vredno dejstvo, da smo pač Dolenjci takšna socialna struktura (njivica/kravica), ki se ne bo čez noč spremenila v pravega industrijskega delavca. Vendar je tudi res, da isti Dolenjci služijo ljubi kruhek tudi v drugih dolenjskih delovnih organizacijah, a so začuda ponekod odločno boljšega zdravja in so njihove zdravstvene knjižice dosti manj popisane in požigosane.

Na dlani je torej spoznanje, da le ni vsega kriva Dolenjcu zlonamerna prišita klobasarska mentaliteta, pač pa da škripa predvsem v organiziranosti in materialni urejenosti izvajanja zdravstvene zaštite prav v naši hiši. Pa se dotaknimo le nekaterih v nebo vpajočih problemov, med temi predvsem pogojev dela in opremljenosti naše ambulante, kar je najbolj akutno.

Kje je in kakšna je, vedo vsi, ki so se kdaj vanjo zatekli. Čakalnica je, če ne dežuje. Ni ma ne strehe, ne zidov, ker je sicer sploh ni, če seveda ne upoštevamo halucinantne dobronamernosti nekoga, ki je vetrolov in predsobo privatne hiše okvalificiral za čakalnico. Res pa je, da zato lahko bolni-

ki v lepem vremenu počepajo okoli hiše in ob robu ceste in uživajo vse ugodnosti, ki jih takšen komfort ponuja. Čakalnici primerne so tudi sanitarije za bolnike takoj za vogalom. V vsakem vremenu je zelo blizu resnici trditev, da si po nekaj obiskih ambulante zaradi vseh teh ugodnosti moraš priboriti napotnico za specialista, ki se ukvarja z živci.

Zdravstveno osebje pač ni ma težav z živci, ker si jih ne more in ne sme privoščiti (težav namreč). Bržda imajo živce kot »štrik«, ker še vedno korajžno prihajajo na delo in tvegajo, da se klopote razjarjenih bolnikov (največkrat »bolnikov«) prelevijo v prijeme bodisi folklornih, bodisi daljnovzhodnih veččin. Zagotovila v tej zvezi dobivajo skoraj vsak dan.

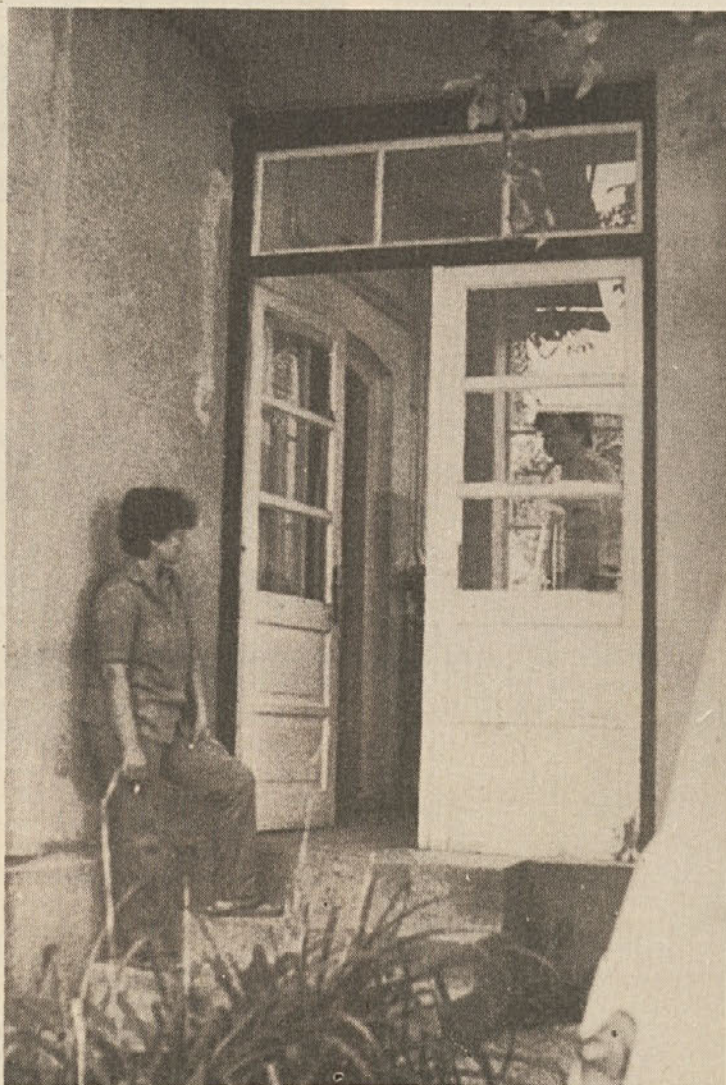
In kaj lahko naredi zdravnik? Z instrumentarijem in opremo ter v ordinaciji, kjer dela — nič! Instrumentov nimajo prida več kot povprečna družina jedilnega pribora. Ima

sicer stetoskop, aparat za merjenje krvnega tlaka in žličko za »reci aaaa...!« Še največ mu zaleže svinčnik, s katerim lahko piše napotnice za opravljanje najbolj banalnih posegov v novomeškem zdravstvenem domu, oddaljenem en kilometer. Človek, bolnik ali simulant, je v trenutku, ko je dobil napotnico za odvzem krvi v zdravstvenem domu, vsaj za ta dan za kolektiv izgubljen. Vse to pa stane resničnega bolnika nepotrebnih naporov, kolektiv in skupnost pa precej denarja.

Še bi lahko naštevali in malce šegavo karikirali sicer skrajno problematično stanje na tem področju, a je nemara odveč, saj mnogi vse poznamo.

In kaj smo storili? Nič! Skušali smo že, a rezultatov ni, ker smo začeli tipično »po naše«. Za začetek, denimo, nismo v nobenem konceptu sanacijskih programov namenili eve vrstice (še manj pa veliko pomembnejše številke) sanaciji stanja na področju družbenega standarda ter zdravstvenega in socialnega varstva. Zakaj ni, na primer, opredelitve za reševanje stanovanjske problematike v času izvajanja sanacije? Brez stanovanj, če ne drugega, ne bo priliva prepotrebnihih kadrov, o tem raje drugič. Zakaj ureditev obratne ambulante ni sanacijski, četudi sekundarni ukrep za vračanje na telo vsaj polovice dnevno odsotnih delavcev. V urejeni in organizirani ambulanti se to da uresničiti. O tem smo se nekateri lahko prepričali na primeru jeseniških železarjev. Pri njih je zdravstvena služba organizirana tako, da so vsi prijavljeni bolniki obdelani v dopoldanskih urah, ob 10.00 uri pa so lahko le ponovno na delu, v bolnici ali doma v postelji.

Potem je lani nekaj ljudi sprožilo na pol privatno pobudo, da bi tudi mimo sanacijskih, v tem smislu nič obetajočih programov, realizirali rešitev za vsaj srednjeročno obdobje, improvizirano, a vsekakor korak naprej. Prišli so tovariši iz republike, sisa, zdravstvenega doma in vse smo se lepo dogovorili. Ali so bili ti dogovori za nekoga preveč obvezujoči ali ne, ne vemo. Vsekakor tovariši iz republike niso od jeseni lani poslani niti zapisnika z zaključki. Urgirali smo enkrat, dvakrat, trikrat, čeprav se niti v mlinu ne pove trikrat. Spet nam sicer grozijo, da bodo zaprli še to, kar mi še vedno imenujemo ambulanta, toda to ni rešitev. Niti za zdravstveni dom, še manj pa za

Če ni prostora v »čakalnici«, ti ne ostane drugega kot počakati pred vrati. In pred vrati smo raje ostali tudi mi, ker ostalih prostorov pač ne gre ovekovečiti, kakršni pač so, tako previjalnica, sprejemna pisarna, ordinacija, da o sanitarijah sploh ne govorimo. Če ste ljubitelji Hitchcockovih grozljivk, prihranite denar za vstopnico in pojdite v ambulanto IMV.

V vetrolovu stare hiše, kjer domujeta obratna in zobna ambulanta, je bilo celo prostora za klop, kjer le redki srečneži lahko počakajo.

IMV, ker bodo stroški bolezni presegli meje znosnosti.

Preostane nam samo zaupanje v lastne sile. Rešitev je verjetno več, za začetno razmišljanje pa morda smo ena od možnih poti. Začasni kolegij-ski organ naj bi v skladu s pristojnimi in na podlagi temeljitejšega vpogleda v dejanske razmere imenoval strokovno skupino, ki bi predložila konkretno rešitev: prostorsko razporeditev oz. lokacijo obratne ambulante (sedanja je povsem nesprejemljiva), opremo, finančno konstrukcijo, vire...

Takoj bodo nekateri skočili: »Ni denarja!« Dejansko ga ni,

toda še se nekateri »emotivci« spominjamo časov, ko smo del dohodka (da bomo razumljivi: osebni zaslužek), ustvarjenega z delom celotnega kolektiva, ob sicer dela prostih dnevih namensko izločali. Zakaj se ne bi mogli tudi tokrat samoupravno in politično dogovoriti za enotno akcijo? Ali se morda bojimo soočenja z nezrelostjo v lastnih vrstah? Če je temu tako, bi se morali vprašati, ali smo sploh vredni vseh prizadevanj, da bi se izrekli iz težav? Tega dvoma si ne moremo dovoliti, pa ne le zaradi ambulante, o kateri smo predvsem govorili, pač pa zaradi bodočnosti te in naslednjih generacij tega kolektiva.

Odhajanje naših delavcev v pokoj

V PREDPISIH POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA SO OPREDELJENE TRI VRSTE UPOKOJITEV IN SICER: STAROSTNA, INVALIDSKA IN DRUŽINSKA.

Za vsako vrsto upokojitve je potrebno izpolnjevati določene pogoje. Za starostno upokojitev je potrebno izpolnjevati pogoj starosti in pogoj pokojninske dobe. Če je pokojninska doba že dopolnjena (pri moškem 40 let in pri ženski 35 let) pa starost ni pomembna.

Pri invalidski upokojitvi morajo delavke in delavci izpolnjevati pogoj delovne dobe in invalidnosti. Pogoj delovne dobe preverimo iz delovne knjižice, o invalidnosti pa poda izvedeniško mnenje invalidska komisija. O delu invalidskih komisij obstoja poseben pravilnik. Osnutek novega pravilnika je sedaj v javni razpravi, sprejet naj bi bil letos, veljati pa bi začel s 1. 1. 1986. Invalidska komisija poda izvedeniško mnenje na podlagi zbra-

ne medicinske dokumentacije v invalidskem spisu, upošteva pa tudi obremenitve na delu in ekološke pogoje dela. Invalidska komisija ima pri odločitvi več možnosti. V primeru, ko delavec ni zmožen opravljati več nobenega dela, niti se s poklicno rehabilitacijo ne more usposobiti zanj, poda izvedeniško mnenje, da gre za popolno izgubo delazmožnosti. Podana je I. kategorija invalidnosti. Tako ocenjen delavec je invalidsko upokojen in mu preneha delovno razmerje po zakonu. Invalidska komisija poda tudi mnenje o delavčevi preostali delovni zmožnosti: kadar gre za II. ali III. kategorijo invalidnosti, da mnenje, ali je podana spremenjena delazmožnost ali invalidnost sploh ni podana, odloča še o stopnji in odstotku telesne

okvare ter o dodatku za pomoč in postrežbo.

Družinsko pokojnino lahko uveljavljajo družinski člani: zakonec, otroci (zakonski ali nezakonski ali posvojenci, pastorki, ki jih je zavarovanec preživljal, vnuki in drugi otroci brez staršev, ki jih je zavarovanec preživljal) in starši (oče in mati, oči in mačeha in posvojitelj, ki ga je zavarovanec preživljal).

Iz razvezanega zakona lahko uveljavlja družinsko pokojnino le tisti zakonec, ki ima po sodni odločbi priznano pravico do

preživnine. Pogoj preživljanja je pomemben le za starše, pastorki, vnuki in druge otroke brez staršev (43. člen zveznega zakona).

Posamezno vrsto upokojitve bomo v nadaljevanjih podrobneje predstavili. V praksi niso tako redki primeri, ko so delavci napačno informirani glede pogojev za upokojitev. Prisotno je mnenje, da delavcu, ki izpolni določeno starost (60 let) in ne more več delati, pripada »neke vrste pokojnina«. Vendar temu ni tako. Predpisi točno določajo kriterije za upokojitev.

PREGLED UPOKOJITEV PO TOZD

TOZD	Starostna upokojitev			Invalidska upokojitev		
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj
TA	2	2	4	11	4	15
TP	1	1	2	5	—	5
THS	1	—	1	4	1	5
TRANSPORT	—	—	—	1	—	1
MIRNA	2	1	3	4	—	4
ŠMARJETA	1	—	1	2	1	3
SEMIČ	—	—	—	—	—	—
ŠENTJERNEJ	—	—	—	—	2	2
ČRNOMELJ	1	1	2	2	—	2
SUHOR	—	—	—	2	1	3
RI	—	—	—	1	—	1
DSSS	1	—	1	—	—	—
TP BREŽICE	—	—	—	—	—	—
Kov. Brež.	—	—	—	—	—	—
Skupaj	9	5	14	32	9	41

Pri starostni upokojitvi sta le dva delavca izpolnila polno pokojninsko dobo (40 let): eden iz DSSS in iz tozda Šmarjeta. Dva delavca sta izpolnila pogoj za predčasno upokojitev: starost 55 let in delovne dobe 35 let. Eden je iz tozda TA in eden iz tozda THS. En delavec je izpolnil starost 60 let in je imel 20 let

pokojninske dobe (iz TA). Dve delavki sta izpolnili starost 55 let in stai meli 20 let pokojninske dobe. Obe sta iz tozda TA. Za zunanje tozde nimamo podrobnejših podatkov glede starosti in pokojninske dobe.

Na invalidski komisiji smo imeli od 1. 1. do 30. 6. 1985 ocenjenih 70 delavcev.

OČENJENI PA SO BILI TAKOLE:

TOZD	I. kat. II. kat III. kat. sprem. invalid. telesna M Ž skupaj							
	delazmožnost		ni podana		okvara		okvara	
	m ž	m ž	m ž	m ž	m ž	m ž	m ž	
TA	11	4	6	1	2	1	3	1
TP	5	—	1	—	—	—	—	7
THS	5	1	—	—	1	—	—	10
MIRNA	4	—	1	1	—	—	—	8
ŠMARJETA	2	1	—	—	—	—	—	3
SEMIČ	—	—	—	—	1	—	—	1
ŠENTJERNEJ	—	2	—	—	—	—	—	2
ČRNOMELJ	2	—	—	—	1	—	—	4
SUHOR	2	1	—	—	—	—	—	3
TP BREŽ.	ni podatkov							
KOV. BREŽ.	—	—	—	—	—	—	—	—

V letu 1984 smo imeli 36 invalidsko upokojenih delavcev, v letu 1985 pa jih imamo samo v prvem polletju že 39. Če prištejemo še dva delavca, ki sta bila ocenjena na Invalidski komisiji 8. 7. s I. kategorijo, imamo skupaj kar 41 invalidsko upokojenih. To je številka, ki opozarja na marsikaj, predvsem pa na neustrezno politiko zaposlovanja pred leti

in tudi na to, da nismo dosledni glede zdravniških pregledov. Namreč, če delavec nima prekinitve dela več kot 6 mesecev, ne zahtevamo, da bi opravil zdravniški pregled. Seveda je razlogov še več.

Najstarejši invalidski upokojenec je star 72 let (TOZD Šmarjeta), najmlajša invalidska upokojenka pa je stara 22 (Nadaljevanje na 10. str.)

let (epileptik iz tozda TA). Starostna razlika med njima je kar 50 let. Ostali invalidski upokojeanci pa so stari takole: od 61 do 66 let pet delavcev, od 51

do 61 let 20 delavcev, od 40 do 50 let 10 delavcev, 39 let je star eden, 31 let eden in 30 let eden.

Osem delavcev je imelo pred ponovno ocenitvijo na invalidski komisiji že kategorijo invalidnosti:

TA — 2 moška III. kat
1 moški II. kat.
THS — 1 moški III. kat.

Mirna 2 moška III. kat.
Šmarjeta 1 moški III. kat.
Črnomelj 1 moški III. kat.

Prehod iz III. in II. kategorije v I. kategorijo invalidnosti pomeni, da se je zdravstveno stanje poslabšalo in da delavec ni zmožen opravljati več nobenega dela.

Trije delavci: dva moška iz TA in ena ženska iz tozda Mirna so bili ocenjeni z II. kategorijo, pred tem pa so imeli že III. Prehod iz III. v II. kategorijo pomeni, da se jim je zdravstveno stanje poslabšalo in so zmožni opravljati delo le v skrajšanem delovnem času (4 ure na dan).

Štirje delavci: ena ženska iz TA, dva moška iz TA in ena ženska iz THS so bili ponovno ocenjeni s III. kategorijo invalidnosti.

Pri šestih delavcih (5 moških in ena ženska) je invalidska komisija podala izvedeniško mnenje, da je pri njih podana »spremenjena delovna zmožnost«. Pri teh delavcih gre za zmanjšano delovno zmožnost, niso pravilno razporejeni in jih je delovna organizacija po predpisih dolžna razporediti na ustrezno delo.

V desetih primerih pa je invalidska komisija podala mnenje, da invalidnost ni podana. V postopek so šli z namenom, da bodo upokojeni. So razočarani. Njihov interes bo v bodoče usmerjen v iskanju dodatnih izvidov, s pomočjo katerih bi le prišli do željenega cilja.

Devetnajst moških in tri ženske so bili kar po 2 x ali celo 3 x predstavljeni invalidski komisiji. To pa iz razloga, ker zdravljenje ni bilo končano in jih je bilo treba napotiti še na dodatne preglede ali celo hospitalizacijo.

Skupaj smo imeli v prvem polletju letos na invalidski komisiji ocenjenih kar 70 primerov. Zanje smo na skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja posredovali 120 opisov del in nalog. Opisi del in nalog je sestavni del dokumentacije v invalidskem spisu zavarovanca. Pripravljen mora biti izčrpno glede poteka dela in objektivno glede podatkov.

pokojninsko dobo znašajo v konkretnem primeru odbitki 5,5%. Po dopolnjeni starosti 55 let bo delavka prejela pokojnino v višini 81%, kolikor ji po zakonu pripada za dopolnjeno pokojninsko dobo 33 let. Sicer pa je za 35 let pokojninske dobe pri moškem in 30 let pri ženski pokojnina odmerjena v višini 75% od pokojninske osnove. Ta se izračuna na podlagi valoriziranih povprečnih osebnih dohodkov, ki jih je zavarovanec dosegel v katerem koli zaporednih desetih letih zavarovanja po 1. 1. 1966. Upošteva se 10-letno povprečje, ki je za zavarovanca najugodnejše.

Predčasno upokojitev smo imeli v Sloveniji do leta 1973, takrat pa je bila ukinjena velikega odhoda delavcev v pokoj, temu pa je sledilo pomikanje delovne sile.

Pri drugi možnosti starostne upokojitve mora delavec izpolnjevati starost 60 let in 20 let pokojninske dobe, delavka pa starost 55 let in 20 let pokojninske dobe. Upokojitev nastopi lahko že naslednji dan, ko izpolnjujeta oba pogoja.

Kot tretja možnost starostne upokojitve je, da delavec izpolni starost 65 let in ima zavarovalne dobe 15 let, delavka pa starost 60 let in ima zavarovalne dobe 15 let. V zavarovalno dobo 15 let se štejejo le zaposlitve, ne pa morda čas prebit v izseljeništvu, internaciji itd.. Procent odmerjene pokojnine je pri moškem za 15 let 35%, pri ženski pa za 15 let 40%. Starostna pokojnina se odmeri od pokojninske osnove v odstotkih, ti pa so odvisni od pokojninske dobe. Daljša je pokojninska doba, višji je odstotek pokojnine.

Če pokojninska doba ne znaša polno leto, vendar vsaj 6 mesecev, se pri odmeri pokojnine upošteva povečanje pokojnine za 1%, za celo leto ali 12 mesecev pa znaša 2%.

Skupščina skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v SRS vsako leto marca določi najnižjo in najvišjo pokojninsko osnovo. Ta v letu 1985 znaša 28.781,50 din. Najvišja pokojninska osnova pa znaša v letošnjem le-

tu 97.167,00 din, t.j. 3,5 x zneska povprečnega osebnega dohodka, doseženega v republiki v preteklem letu.

Delavcu je odmerjena pokojnina od najnižje pokojninske osnove v primeru, ko izračunana pokojnina od njegovih dohodkov ne dosega zneska najnižje pokojninske osnove. Delavci iz IMV imajo pogosto odmerjeno pokojnino od najnižje pokojninske osnove, ker je ta zanje ugodnejša.

Pri odmeri pokojnine pa moram spomniti še na varstveni dodatek. Varstveni dodatek je razlika med izračunano delavčevu pokojnino in najnižjo pokojnino za polno pokojninsko dobo. Ta znaša v letošnjem letu 24.448,00 din. Tudi ta znesek določi vsako leto skupščina SPIZ v SRS. Varstveni dodatek ima delavec oz. upokojenec možnost uveljavljati, če skupaj z družinskimi člani ne presega določenega premoženjskega cenzusa in nima drugih dohodkov, ki bi zadoščali za preživljanje. Višina varstvenega dodatka pa je odvisna od dolžine pokojninske dobe.

Primer: upokojenčeva pokojnina znaša 16.000,00 din za 25 let pokojninske dobe. Varstveni dodatek se odmeri v višini (glede na 25 let dobe) 80% razlike med pokojnino 16.000,00 in mejnim zneskom, od katerega se v letošnjem letu odmerja varstveni dodatek, to je 24.448,00 din in znaša 6.758,40 din na mesec. Pokojnina z varstvenim dodatkom znaša tako 22.758,40 din na mesec.

Za upokojenka je odstotek odmere varstvenega dodatka za 25 let pokojninske dobe višji in znaša 90%.

Varstveni dodatek ni socialna kategorija, je pravica, ki izhaja iz minulega dela in je pogojen z dolžino pokojninske dobe. Varstveni dodatek ne prištevamo med družbeno denarne pomoči, čeprav so do njega upravičeni upokojeanci, ki imajo nizke dohodke.

Na koncu prispevka bi navedla še odstotke za odmero pokojnine, ki se nanašajo na opisane vrste pokojnin:

Starostna upokojitev

STAROSTNA UPOKOJITEV JE ENA IZMED VRST UPOKOJITEV. ZANJO MORAJO DELAVKE IN DELAVCI IZPOLNJEVATI DVA POGOJA: POGOJ STAROSTI IN POGOJ POKOJNINSKE DOBE.

Pogoj starosti ni pomemben v primeru, ko delavec dopolni pokojninsko dobo 40 let in delavka 35 let. Ti se upokojijo mlajši od starosti, ki jo predpisuje zakon, t.j. ženske 55 let in moški 60 let.

Ločimo več vrst upokojitev. Kot prva možnost glede na starost je takozvana predčasna upokojitev. Delavka mora izpolnjevati starost 50 let in 30 let pokojninske dobe, moški pa 55 let in 35 let pokojninske dobe. Odmerjena pokojnina je za določene procente znižana in sicer:

— za vsako manjkajoče leto starosti za 1,5% in
— za vsako leto manjkajoče pokojninske dobe 0,5%.

Primer: moški je star 58 let in ima 38 let pokojninske dobe. Do dopolnjenih 60 let

mu manjka še 2 leti, odbitki zanje so 3%. Do dopolnjene pokojninske dobe 40 let mu manjka še 2 leti, odbitki znašajo 1%. Skupaj znašajo odbitki 4%. Pod dopolnjeni starosti 60 let odpadejo dobitki za starost in bo delavec prejel takšen procent pokojnine, ki mu gre za dopolnjeno pokojninsko dobo. V konkretnem primeru bo za 38 let pokojninske dobe imel odmerjeno pokojnino v višini 81%.

Primer: ženska je stara 52 let in je dopolnila 33 let pokojninske dobe. Do 55 let starosti ji manjka še 3 leta. Odbitki bojo znašali za 3 leta x 1,5% 4,5%. Do polne pokojninske dobe ji manjka še 2 leti, torej bodo odbitki za 2 leti x po 0,5% 1%. Z ozirom na manjkajočo starost in manjkajočo

pokojninska doba	delavec	delavka	varstveni delavec	dodatek delavka
15 let	35%	40%	60%	70%
15 let in 6 mesecev	36%	41,5	60%	70%
20 let	45%	55%	70%	80%
20 let in 6 mesecev	46%	56%	70%	70%
30 let	65%	75%	90%	100%
30 let in 6 mesecev	66%	76%	90%	100%
35 let	75%	85%	100%	100%
35 let in 6 mesecev	76%	—	100%	—
40 let	85%	—	100%	—

Za 15 let pokojninske dobe je odmerjena pokojnina delavcu v višini 35%, delavki pa v višini 40%. Pri polni pokojninski dobi pa je v obeh primerih odmerjena pokojnina v višini 85% od izračunanega valoriziranega 10-letnega povprečja osebnih dohodkov, ki je za delavca najugodnejše.

Kakšen je postopek za uveljavljanje starostne pokojnine! Enostaven! Delavec se zgasi v socialni službi v delovni organizaciji ali pa osebno na skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v strokovni službi v Novem mestu, Prešernov trg 9, za TOZD v Brežicah, pa je pristojna za reševanje strokovna služba SPIZ v Celju, Gregorčičeva ulica št. 5A. V obeh primerih izpolni in podpiše obrazec za uveljavljanje starostne pokojnine. Če se zgasi pri nas, priložimo obrazcu še delovno knjižico in zahtevek posredujemo na skupnost. Uredimo tudi vse potrebno v zvezi s pripravo podatkov o njegovih osebnih dohodkih in izdajo sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Tega moramo en izvod posredovati na skupnost, da je ta seznanjena, s katerim dnem začno nakazovati pokojnino.

Pri starostni upokojitvi delavec sam predlaga datum, kdaj želi nehati z delom, zahtevek pa vloži lahko en mesec prej, preden izpolni pogoje za upokojitev. Zahtevkov za starostno upokojitev smo zelo veseli, žal pa jih imamo v IMV-ju malo, ker prevladujejo invalidske upokojitve. V letošnjem prvem polletju smo imeli le 14 starostno upokojenih, kar 41 pa invalidskih.

V prispevku sem imela namen posredovati le nekaj informacij o starostni pokojnini in o postopku za uveljavljanje te. Področje je preobsežno, da bi ga opisovala podrobneje. Sicer pa, če boste članek razumeli, ga dojel, ugotovili, za katero vrsto upokojitve izpolnujete pogoje, si boste znali izračunati odstotek odmerjene pokojnine ter kako, kdaj in kje vložiti zahtevek za upokojitev, sem prepričana, da je članek dosegel svoj namen.

V nadaljevanju prihodnjič:
invalidska upokojitev

MARIJA BOŽIČ,
socialna delavka

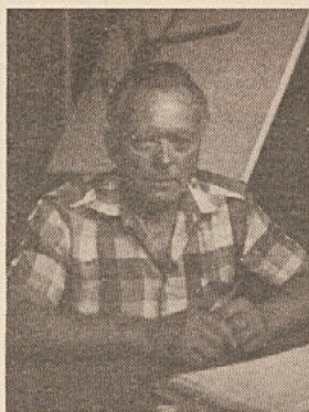
JANEZ BABIČ

Trenutek pozornosti, iskreno izrečena zahvala za delo, ki si ga je vrsto let vlagal za boljšo bodočnost kolektiva od nas vseh, je človeku, delavcu, ki odhaja v pokoj, še kako pomemben.

Ne gre za ceremonije, visoko zveneče prazne besede, pač pa za tovariški topel stisk roke in najboljše želje za jesenske dni življenja. Veliko je takšnih, ki odhajajo tiho, neopazno, a vendar so tudi taki, ki jim nihče ne izreče ob odhodu prijazne besede, bili vitalen člen mogočnega kolesja.

V prototipni delavnici Razvojnega inštituta se kaj takšnega ne more zgoditi, saj med zaposlenimi vladajo zdravi, tovariški odnosi, ki jih ne skali niti vedno napeta delovna atmosfera. Vedno najdejo čas, da sodelavca, ki odhaja v pokoj, pozdravijo kot se spodobi. Tudi tokrat so bili sodelavci tisti, ki so želeli, da Janezu Babiču, ki odhaja po 16 letih dela v IMV-ju v pokoj, namenimo nekaj pozornosti.

Še poln delovnega elana, a bolan, je Janez pri 56 letih invalidsko upokojen. Sam si tega ni želel, a zdravniki so bili

pri svoji odločitvi vztrajni. Prav, da bo pogrešal živahno in pestro delo v prototipni delavnici, kjer je modeliral, mizaril, zarisoval, oblikoval. Zadnje njegovo delo je oblikovanje novega okova jeklenke. V teh letih se je naučil čitati želje projektantov, znal je vzpostaviti tesen kontakt med teorijo in prakso. Tudi sebičnosti Janezu ne bi mogli očitati: veliko svojega znanja, spretnosti in iznajdljivosti je prenesel na mlajše, ki priznavajo, da bo z Janezovim odhodom v njihovi sredini zazijala vrzel, ki jo ne bo moč tako hitro nadomestiti.

Pa saj bo Janez še prihajal, vsaj na obiske. Tako, kot to počno tudi drugi upokojenci iz prototipne, kajti tako kot on sodelavcem, bodo tudi ti manjkali njemu.

NI PRODAJE Z IZGUBO

Iz dneva v dan inflacija skrbi za to, da naši žepi, knjižice in »štumfi« ne bi bili prenatrpani, pač pa postajajo vse plitvejši. Kupna moč poprečnega prebivalca je zdrknila zelo nizko. To se občuti povsod, še toliko bolj pa je to občutno v prodaji vozil, saj kupiti avto pomeni skoraj nemogoča investicija. Vendar se pri nas ne damo.

Ravno v tem obdobju smo dosegli tudi bistvene premike v odnosih z dobavitelji na domačem trgu, predvsem v zvezi z deviznimi participacijami in odpisi meničnih obresti iz leta 1984. Uspeli smo podaljšati neto plačilne roke na 30 dni, kar omogoča bistveno manjši angažma sredstev za nabavo materialov.

Vzpostavljen je sistem operativnega planiranja vseh poslovnih funkcij in s tem v zvezi smo znižali kapaciteto zaloga za 50%, pospešeno pa se vodijo tudi aktivnosti v zvezi z odprodajo nekurantnih zalog.

V zadnjih mesecih je angažma delavcev v tozdu Commerce veliko večji, saj smo se odločili izdelati in na domačem tržišču prodati še dodatnih 1000 vozil R-4. To velja tudi za prikolic, katerih bomo plasirali v letu 1986 22000, od tega je posel za 18000 prikolic v letu 1986 že dogovorjen. Razveseljivo je dejstvo, da je prišlo tudi do odločitve: ni prodaje z izgubo! Zmanjšane so tudi bonitete kupcem (avto-hiša) tako, da nimajo več garantiranih cen vozil v primeru, da izvršijo avans, pač pa le v primeru, če ne zaračunavajo obresti za avans.

S »KATRAMI« SE BODO VOZILI TUDI MADŽARI

Na Madžarsko sta bili pred kratkim poslani na testiranje dve naši vozili, R-4 in R-18. Rezultati prvih testov so ugodni in vse kaže, da se bodo poslej vozili z IMV — Renaultovimi vozili tudi Madžari.

Madžari naj bi izvozili nekaj tisoč vozil, kompenzacija v vrednosti 10 milijonov dolarjev pa so vagoni železniškemu gospodarstvu. Trenutno so v teku pogovori med našim železniškim gospodarstvom in madžarskim proizvajalcem vagonov. Posel naj bi bil sklenjen do konca novembra 1985.

ODLOČITEV V SEPTEMBRU

Tudi tokrat v zvezi s pogovori med člani ZKPO DO IMV in predstavniki RNUR, ki naj bi bili odločilnega pomena za nadaljnje sodelovanje, ne moremo zapisati kaj odločilnega. Povsem razumljiva je nestrpnost, ki vlada s tem v zvezi v kolektivu, vendar dogodkov ne gre prehitevati.

Zadnje dni avgusta je bil na obisku v naši delovni organizaciji Bernard Crusat, direktor v oddelku za mednarodne zadeve »Regie nationale des usines Renault«.

Obisk je bil predpriprava na končni sestanek v zvezi z nadaljnjim sodelovanjem obeh partnerjev, ki bo 15. septembra, ko bodo tudi jasne možnosti sodelovanja s francoskim partnerjem na novih pogojih.

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi mojega ata se najtopleje zahvaljujem OOS tozda To-varne prikolic za podarjeno cvetje, sodelavcem pa za izrečena sožalja, tolažbo in denarno pomoč.

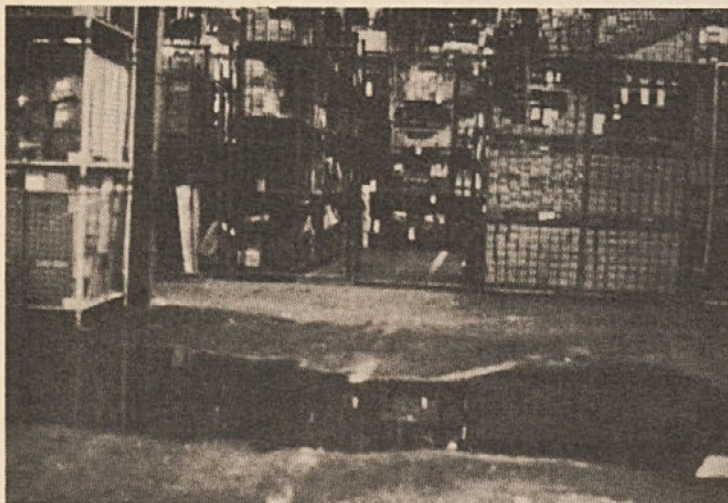
MALČI GREGORIČ
Tovarna prikolic

ZAHVALA

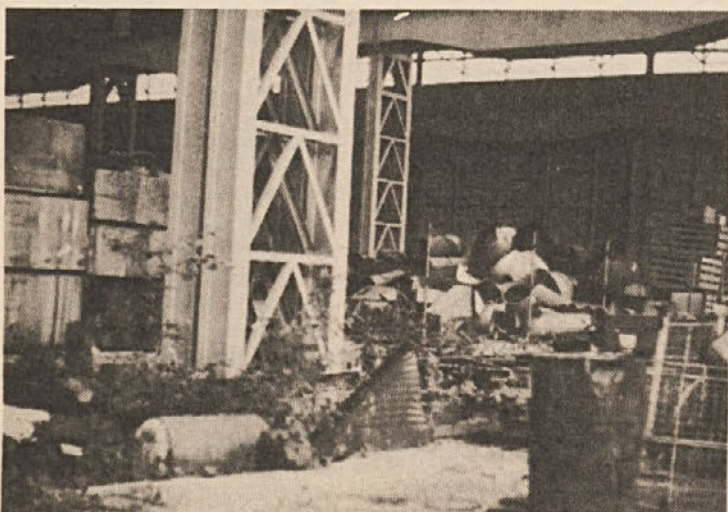
Ob izgubi moje mame Marije Lavrič se iskreno zahvaljujem za poklonjene vence in izrečena sožalja družbenopolitičnim in samoupravnim organom IMV ter sodelavcem.

DUŠAN LAVRIČ

Foto žeblički

Ob vsakem večjem nalivu naletimo na takšen miniaturni »Balaton«, ki pa mimoidočim povzroča nevšečnosti ob poizkusih premagati to oviro in najti »ožino«, ki bo omogočila prehod iz enega »brega na drugega«.

Tudi manjše zanemarjene »nasade« grmičevja je moč najti pod IMV-jsko streho...

O prodajalni rezervnih delov in novo ustanovljajočo se prodajo neporečnega blaga smo že pisali. Napisali smo tudi, da naj bi bila v začetku avgusta prodajalna že odprta, a od tega ni nič. Še vedno je vse razkopano in gotovo bodo še nekaj časa na novo postavljene table zamenjale privabljalne kupce. Sprašujemo pa se zakaj in čemu je »IMV« obrnjen na glavo — je temu vzrok zlobnost ali površnost. Vendar nobeni ni opravičila.

KARAMBOL: Takole smo ovekovečili neljubo in presenetljivo srečanje dveh vozil na tovarniškem dvorišču, ki pa se je ob veliko razbite pločevine končalo le s poškodovanimi nosovi in nogami. Kdo je kriv je sporna dilema, ki je povzročila kar nekaj vroče krvi. O tem mi ne želimo razpravljati, naš namen je le opozoriti na premajhno skrb, namenjeno notranjim transportom.

Prodor Adrie v Rusijo

Nedavno so se člani ZKPO mudili v Sovjetski zvezi. Sovjeti so ob obisku članov izvršnega sveta SR Slovenije marca letos v Belorusiji izrazili željo po proizvodnji prikolic.

Člani ZKPO in predstavniki Slovenijalesa so v Minsku in Moskvi preučevali možnosti za vzpostavitev dolgoročne kooperacije v okviru tovarne MAS, na osnovi katere bi IMV doba-

vljal zgornje dele prikolic, MAS pa bi izdeloval podvozja. Ta odločitev temelji na srednjeročnem planu Sovjetske zveze, ki predvideva trikratno povečanje zmogljivosti njihovih kampov. Ocenjeno je, da bi količina prikolic, narejenih po naši tehnologiji, znašala približno 6000 izdelkov.

V IMV-ju smo v dveh letih na sovjetsko tržišče prodali na osnovi kupoprodajne pogodbe 450 prikolic. Te aktivnosti se bodo nadaljevale tudi v prihodnje.

ADRIA[®]

CARAVANCLUB

IMV KURIR izdaja delovna organizacija Industrija motornih vozil Novo mesto. Izhaja vsakih 14 dni v 5500 izvodih. Glavni urednik: Jasna Sinkovec. Odgovorni urednik: Čedo Negovanovič. Tehnični urednik: Mira Žonta. Člani uredniškega odbora: Zvone Pavlin (predsednik), Brigita Redek—Jeriček, Spasenka Lazarov, Danica Mezič, Rudi Dolensek, Anton Longar, Anton Luzar in Ljubo Skupek. Izdajateljski svet: Marko Rajkovača, Vida Rifelj, Vojko Grobovšek, Jasna Sinkovec, Miloš Jakopec in Spasenka Lazarov (predsednik). Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška c. 18/20. Grafična priprava: DITC Novo mesto, TOZD Grafika. Tisk: Tiskarna Novo mesto.